

CZU 021:027.52(478-25)=135.1

REZILIENȚĂ INSTITUȚIONALĂ PRIN INTERMEDIUL UNUI CADRU DE REGLEMENTARE

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general al BM „B.P. Hasdeu”*

Anul 2021 a fost un an neobișnuit, un an post-pandemic. Anul 2022 a fost marcat și umbrat de războiul din Ucraina. Iar 2023 a fost un an al revizuirii, al schimbării și rezilienței. Expusă multiplelor provocări externe, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a făcut tot ce e posibil ca în anul 2023 să se ia măsuri prompte pentru a facilita depășirea crizelor sau situațiilor imprevizibile cu care s-a confruntat orașul sau biblioteca, pentru a trece ferm pe un teren al rezilienței și a consolidării instituționale.

Dezvoltarea accelerată a cadrului de reglementare, capacitatea de a identifica finanțatori externi și a oferi soluții bazate pe IT – toate au devenit o condiție *sine qua non* de rezistență în fața șocurilor pieței sociale, provocărilor economice, dificultăților culturale etc. În anul 2024, sub umbrela multor inițiative lansate în 2023, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” va rezista. Multiplele documente elaborate de echipa BM au avut în vizor asigurarea unei instituții consolidate, reziliente, avansând transformarea digitală drept un traseu pe care îl vom urma și de care se va ghida Biblioteca în 2024.

În perioada august-septembrie 2023, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a realizat *Barometrul lecturii* – un studiu amplu de cercetare a lecturii, pentru a afla ce citesc, de ce citesc, cum și de unde își aleg cărțile cititorii bibliotecii. Cei 737 de respondenți (cu vârste

Expusă multiplelor provocări externe, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a făcut tot ce e posibil ca în anul 2023 să se ia măsuri prompte pentru a facilita depășirea crizelor sau situațiilor imprevizibile cu care s-a confruntat orașul sau biblioteca, pentru a trece ferm pe un teren al rezilienței și a consolidării instituționale.

de peste 17 ani, constituind 0,94% din utilizatorii activi ai BM) au oferit răspunsurile, care au permis determinarea comportamentului de lectură al cititorilor, investigarea obiceiurilor de lectură, identificarea motivației lecturii, studierea tipologiei de lectură, examinarea consumului de carte asociat altor produse, estimarea organizării animațiilor literare, inclusiv determinarea gradului de utilizare a bibliotecii. Rezultatele ne-au sugerat că deși lectura ocupă un loc destul de important în viața comunității, persistă totuși nevoia stringentă de promovare intensă a culturii lecturii, inclusiv actualizarea și reînnoirea permanentă a colecțiilor de carte cu cele mai recente apariții editoriale, dotarea spațiilor atractive, procurarea celor mai moderne tehnologii, lansarea serviciilor inovative și formarea bibliotecarilor empatici, care promovează lectura.

La fel, împreună cu „ABP Project” S.R.L., a fost realizat studiul de fezabilitate *Modernizarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”* (inclusiv rețeaua de 27 filiale). Elaborarea studiului de fezabilitate a constituit promisiunea dezvoltării bibliotecii „ca un serviciu public de asigurare a accesului la lectură și dezvoltare a interesului pentru informare, un hub de învățare, educare, cercetare, animare culturală, precum și un centru pentru sporirea capacităților de implicare a chișinăuienilor în transferul de cunoștințe

Deși lectura ocupă un loc destul de important în viața comunității, persistă totuși nevoia stringentă de promovare intensă a culturii lecturii, inclusiv actualizarea și reînnoirea permanentă a colecțiilor de carte cu cele mai recente apariții editoriale, dotarea spațiilor atractive, procurarea celor mai moderne tehnologii, lansarea serviciilor inovative și formarea bibliotecarilor empatici, care promovează lectura.

și schimb cultural, atât prin mijloace clasice, contemporane, cât și digitale”. Realizarea unui spațiu smart, sustenabil și prietenos cu mediul înconjurător în punctul-cheie al orașului va oferi experiențe și conținut educativ, reprezentând un centralizator al evenimentelor culturale locale, acționând ca un ghid informațional și un liant între cetățeni și autorități. Acest document ne-a permis analiza stării actuale a Bibliotecii Municipale (inclusiv filialele) și elaborarea unei viziuni privind dezvoltarea durabilă a instituției; fundamentarea

necesității investițiilor economice, biblioteconomice, culturale, arhitecturale ale BM pentru modernizarea rețelei de biblioteci-filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din mun. Chișinău, inclusiv a spațiului pentru noul Sediul Central al instituției și identificarea posibilităților de extindere a serviciilor culturale, educaționale,

alfabetizare digitală prin revitalizarea clădirii și transformarea acesteia într-un spațiu cultural urban modern.

Strategia de comunicare (2023-2027), elaborată la începutul anului 2023 cu implicarea expertului dr. hab. Constantin Marin, a oferit sprijin dezvoltării multidimensionale a BM „B.P. Hasdeu” pentru fortificarea identității instituționale; pentru conversiunea acesteia în imagine instituțională internă și externă propice realizării vocației sociale, comunitare, culturale și profesionale a instituției; pentru încurajarea dialogului continuu al bibliotecii în ansamblu ca entitate complexă cu structurile ei interne, cu angajații și publicul-țintă extra-instituțional. Prezenta strategie oferă o viziune integratoare asupra comunicării, aceasta fiind focalizată pe asigurarea schimbărilor de natură cognitivă, mentală și comportamentală în raport cu BM atât la scara internă, cât și la cea externă. Ea a fost concepută drept instrument de optimizare a informării și comunicării la BM. Metodele și mecanismele de comunicare invocate sunt estimate și conformate printr-un *Plan de comunicare* bazat pe necesitățile curente dictate de promovarea mai accentuată a identității instituționale a BM.

În acest demers privind fortificarea identității instituționale se înscrie și elaborarea *Manualului de identitate vizuală*. Prima ediție a acestui manual a servit drept un instrument util de informare, promovare și comunicare cu utilizatorii. Conținutul manualului a fost și rămâne o sursă valoroasă de relaționare cu partenerii interni și externi, iar aplicarea sa corectă și consecventă reușește să creeze un impact de durată în comunitatea chișinăuiană, oferind instituției noastre o imagine atractivă, pozitivă și puternică. Noua ediție a *Manualului de identitate vizuală* dezvoltă brandul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” într-o manieră detaliată, elegantă și concisă, întrunește elementele originale și unice, armonizându-le cu alte elemente identitare instituționale. Evidențiind evoluția activităților bibliotecii și oferind soluții la noile cerințe într-o abordare inovativă și creativă, noul manual aduce o dimensiune mai exactă asupra complexității rețelei de biblioteci, remodelând creativitatea și rigoarea pentru a ne focusa pe brand și a-l face în continuare cunoscut, respectat, urmat și îndrăgit în comunitate.

Actualizarea *Regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice* din cadrul rețelei Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” reprezintă actualmente un cadru comprehensiv, ce va reglementa într-o formulă nouă organizarea și funcționarea

bibliotecilor-filiale, contribuind, în ultimă instanță, la realizarea misiunii lor în comunitate.

Termenul-cheie ce ne-a ghidat pe noi ca și echipă a BM, în anul 2023, a fost *reziliența*, importanța căreia a fost sesizată inițial în diverse instruiri, dar și, ulterior, în alimentarea potențialului nostru de a ne adapta și de a transforma crizele în lecții, iar provocările în experiențe de învățare.

Viața în secolul al XXI-lea este foarte solicitantă. Facem din ce în ce mai greu față solicitărilor lumii moderne. Ținând cont de provocările timpului, la început de an, am setat în *Planul anual al instituției* să organizăm și să ne implicăm în diferite activități

Termenul-cheie ce ne-a ghidat pe noi ca și echipă a BM, în anul 2023, a fost *reziliența*, importanța căreia a fost sesizată inițial în diverse instruiri, dar și, ulterior, în alimentarea potențialului nostru de a ne adapta și de a transforma crizele în lecții, iar provocările în experiențe de învățare.

pentru a deveni mai rezilienți (în speranța să contribuim, prin biblioteci, la creșterea rezilienței sectorului cultural din municipiul Chișinău), să asigurăm un cadru necesar creșterii rezilienței la potențialele crize. În acest sens, doamna dr. Lidia Kulikovski a organizat un training dedicat rezilienței instituționale. În revista *BiblioPolis*, au fost publicate articolele *Reziliența profesională* semnat de dr. Lidia Kulikovski și *Scritura și lectura ca forme ale rezilienței intelectuale* semnat de Maria Pilchin.

Întâlnirea de la Teatrul Dramatic de Stat Rus „A.P. Cehov” cu regizorul Mihai Țărnă și dialogul său cu scriitoarea Maria Pilchin a consolidat ideea de convertire a provocărilor actuale în șanse de realizare a potențialului creativ. Cele trei filme vizionate (*Triloghia*, *Reziliența* și *Plasatoarea*, scenariu și regie de Mihai Țărnă) explorează un fascinant orizont de spiritualitate înfripat în jurul sacrului, al simbolurilor și miturilor creatoare, definitiv atît pentru existența unui autentic *homo religiosus*, cât și pentru cea a lumii secularizate.

Despre același termen – reziliența – s-a discutat la nivel de dezvoltare a infrastructurii. În acest sens, cu susținerea Agenției Turce de Cooperare și Coordonare în Republica Moldova (TIKA), a fost reparată Biblioteca „Mihail Ciachir” (cu un buget estimativ de 645 mii de lei). De asemenea, prin obținerea finanțării din partea Primăriei municipiului Chișinău, a fost finalizată reparația Bibliotecii „Mihail Lomonosov” (începută în 2021).

Infrastructura comunitară ar trebui să fie dezvoltată cu gândul la comunitate. Cu această mentalitate – deschisă, agilă, orientată

pe parteneriate – e important să consolidăm și reziliența infrastructurii. Astfel, în cadrul proiectului „Bibliotecile aduc schimbarea în comunitate în timpul crizei refugiaților”, implementat de Centrul de Drept al Femeilor / Women’s Law Center în parteneriat cu Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova și cu suportul financiar al International Rescue Committee, la Biblioteca Centrală a BM „B.P. Hasdeu” a fost inaugurat un spațiu sigur pentru femei și copii.

„Colocviile de vară” din anul 2023 au avut drept generic *Cartea: din interior și dintr-o parte*, care a fost abordat în cadrul diverselor formate de discuții profesionale: de la dezbateri despre cartea *Biblioteca* de Mircea V. Ciobanu, la talk-show despre serviciile de lectură la BM; de la lansarea Clubului de lectură pentru bibliotecari „Forzaț”, la vizite ale spațiilor educaționale pentru a descoperi noi parteneri; de la vernisarea expoziției „Cluburi de lectură, ateliere de lectură la Bibliotecă”, la Masă rotundă „Finanțarea și gestionarea resurselor informaționale la Bibliotecă”. Talk-show-ul „Cum creăm și organizăm serviciile de lectură?” a motivat echipa Bibliotecii Municipale să continue demersul său de sistematizare a formelor și metodelor de activități cu publicul, să unifice limbajul animației, să stabilească metodologia de organizare și desfășurare a serviciilor de lectură. Prima sesiune a fost atât de intrigantă pentru bibliotecari, că a fost necesară continuarea lor, aducând astfel în discuție modele de animare cu publicul pentru a consolida interesul față de lectură în rândurile generației în creștere, pentru a stimula în rândul elevilor inițiativele creative, gândirea critică și libertatea de exprimare.

Conferința BM este unul dintre cele mai importante evenimente ale instituției noastre, care adună laolaltă liderii și inovatorii din breasla biblioteconomică. Conferința BM este o platformă în care ne întâlnim pentru a face schimb de idei, pentru a ne prezenta reușitele sau, pur și simplu, pentru a veni cu soluții la provocările cu care ne confruntăm. Cele două evenimente – Târgul de idei „Biblioteca pentru comunitate” și Conferința anuală „Biblioteci sustenabile. Biblioteci reziliente” – au fost atractive prin organizare și utile pentru împărtășirea experiențelor. Ne-am conectat la documentele IFLA și EBLIDA, pe care le considerăm instituții-cheie ale domeniului, pentru a ne ghida în această lume plină de haos și instabilitate.

Solidaritatea noastră cu colegii de breaslă și împărtășirea experiențelor cu ei ne poate ajuta în fortificarea domeniului nostru. Oare nu aceasta este viziunea noastră de viitor – să avem un domeniu puternic și unit care alimentează comunitățile, oferindu-le oportunități de alfabetizate, informare și participare? Un mod eficient de a ne spori capacitatea de reziliență constă în consolida-

Solidaritatea noastră cu colegii de breaslă și împărtășirea experiențelor cu ei ne poate ajuta în fortificarea domeniului nostru. Oare nu aceasta este viziunea noastră de viitor – să avem un domeniu puternic și unit care alimentează comunitățile, oferindu-le oportunități de alfabetizate, informare și participare?

rea legăturilor de parteneriat, pentru că acestea permit atenuarea și chiar înfruntarea situațiilor dificile. Așa că le-am salutată la Conferința BM pe Olga Romaniuk, director general al Bibliotecii Publice „Lesya Ukrainka” din Kiev (Ucraina), Olga Dudok, director adjunct al Bibliotecii Publice „Lesya Ukrainka” din Kiev (Ucraina) și Olena Osmachkina, șef Secție tehnologia informației a Bibliotecii Publice „Lesya Ukrainka” din Kiev (Ucraina).

Paradigmele evoluțiilor în cadrul instituției noastre au schimbat și au ajustat ritmurile de dezvoltare, iar flexibilitatea, adaptabilitatea și reziliența au devenit factori imperativi pentru o supraviețuire instituțională. Multiplele reușite au rezultat în conștientizarea importanței vitale de a planifica minuțios proiectele investiționale și transformarea digitală. Fiind elemente de bază în diverse proiecte investiționale și colaborări externe, aplicații bazate pe tehnologii, studii de fezabilitate, concluzii ale unor cercetări aprofundate au reprezentat instrumentațiile care vor permite aplicarea deciziilor stimulate în 2023. Impactul este diferența pe care îl putem sesiza în indicatorii de performanță. Adoptând o abordare holistică de-a lungul anului, am atins o cifră mai mare vizavi de creșterea numărului de utilizatori (123186 de utilizatori activi) și de creșterea împrumutului de resurse informaționale (1094883 de împrumuturi), iar vizitele au ajuns la cota de 1033846. Interpretarea și îndreptarea în direcția potrivită a rezultatelor ne va aduce, cu siguranță, o schimbare reală în biblioteca noastră.

Sintetizarea evenimentelor, care au avut drept motiv sau fundament reziliența, e un prilej de a ne exprima recunoștința pentru implicarea și activitatea rodnică a colegilor-bibliotecari, pentru devotamentul și susținerea partenerilor, care ne ajută să oferim servicii de calitate comunității chișinăuene.